

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۴/۰۳

تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۵/۰۲

نقش ساز و کار برجسته‌سازی در کنترل افکار عمومی اروپا در برابر موج تحریم رژیم صهیونیستی

نوشته

سیدوحید عقیلی*

علی حاج‌محمدی**

چکیده

جنبش تحریم اسرائیل یک حرکت مردمی است که چندسالی است در اروپا شکل گرفته و به سرعت در حال گسترش است. اما اهداف این جنبش با سیاست داخلی و خارجی اتحادیه اروپا همخوانی ندارد. این مقاله قصد دارد با بررسی گزارش‌های خبری مرتبط، نشان دهد دولت‌های اروپایی چگونه با کاربست نوعی «برجسته‌سازی» در سطح رسانه‌های جمعی و سیاست داخلی و خارجی تلاش کرده‌اند مانع گسترش امواج این جنبش شوند و دامنه تأثیرات آن را بر افکار عمومی مردم اروپا کنترل کنند. ابتدا در چارچوب نظری تحقیق گفته شده برجسته‌سازی تابع درهم‌کنش نگرش عمومی، محتوای رسانه‌ای و اقدامات حکومتی است. آنگاه نگرش عمومی مردم اروپا و نیز اقدامات جنبش تحریم اسرائیل به عنوان یک منبع نگرانی و تهدید برای مقامات اروپا، به عنوان اجزای موثر در ساز و کار برجسته‌سازی بررسی شده است. سپس اقدامات دول اروپایی برای کنترل این مسئله به عنوان جزء سوم این ساز و کار بررسی می‌شود. این اقدامات دو وجه دارد، یکی تمرکز بر شهرک‌های یهودی‌نشین و محکومیت آن، دیگری مقابله با رفتارها و اقداماتی که کلیت رژیم صهیونیستی را هدف می‌گیرد.

کلیدواژه: افکار عمومی، نظریه برجسته‌سازی، اتحادیه اروپا، احساسات ضد اسرائیلی، جنبش تحریم اسرائیل.

مقدمه

جنبش تحریم اسرائیل یک حرکت مردمی است که چندسالی است در اروپا شکل گرفته و به سرعت در حال گسترش است. این جنبش از مردم اروپا و دولت‌های آن می‌خواهد به عنوان یک اهرم فشار علیه رژیم صهیونیستی برای تغییر سیاست‌های نژادپرستانه آن، این رژیم را تحریم اقتصادی کنند. اما گسترش این مسئله به نوعی ضرورت بازخواست از این رژیم اشغالگر

* دانشیار علوم ارتباطات دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی Seyed_Vahid_aqili@yahoo.com

** دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت رسانه دانشگاه تهران ali.hajmohammadi@ut.ac.ir

را در میان افکار عمومی اروپا ترویج می‌کند و این مسئله به مشروعیت اسرائیل لطمه خواهد زد؛ امری که در سیاست خارجی اتحادیه اروپا به هیچ وجه پذیرفته نیست. مقامات اتحادیه اروپا با در نظر گرفتن ابعاد این تهدید سیاسی-اجتماعی چندی است به دنبال چاره‌ای برای کنترل افکار عمومی در این مسئله و مبارزه با اهداف و اقدامات این جنبش مردمی هستند. این مقاله به دنبال توضیح این اقدام‌ها و سیاست‌ها در قالب نظریه ارتباطی برجسته‌سازی است.

سؤال اصلی این پژوهش این است که «با استفاده از نظریه برجسته‌سازی چگونه می‌توان مجموعه اقدامات اتحادیه اروپا را در کنترل افکار عمومی در برابر جنبش تحریم اسرائیل توضیح داد؟» در عین حال به برخی سؤالات دیگر نظیر چستی اهداف جنبش تحریم اسرائیل در کشورهای اتحادیه اروپا، چرایی مخالفت اتحادیه اروپا با اقدامات این جنبش و چگونگی اقدامات کشورهای این اتحادیه برای مبارزه با این جنبش پاسخ داده شده است.

در پیشینه تحقیق، مفاهیم اصلی این پژوهش مانند نظریه برجسته‌سازی (چارچوب نظری تحقیق)، مفهوم افکارسنجی و تأثیر اقدامات حکومت بر افکار عمومی، سیاست خارجی اتحادیه اروپا در برابر رژیم صهیونیستی، و راهبرد جنبش تحریم اسرائیل موضوع اصلی این پژوهش است. آنگاه در بخش بررسی داده‌های تحقیق، ابتدا احساسات عمومی حاکم در میان مردم اروپا علیه رژیم صهیونیستی و موضع جنبش تحریم اسرائیل، به عنوان یک حرکت مردمی برخاسته از این احساسات، بررسی شده است. سپس اقدام‌های دولت‌های اروپایی برای کنترل این احساسات و مبارزه با اقدام‌های این جنبش بررسی و گفته شده است مسئولان اروپایی بنا به الزامات دموکراسی از برخورد کاملاً سلبی با احساسات ضد اسرائیلی احتراز می‌کنند، در عوض به دنبال نوعی برجسته‌سازی در رسانه و سیاست برای مهار این احساسات و مقابله با صدمات احتمالی ناشی از اقدام‌های این جنبش هستند.

این برجسته‌سازی در دو وجه مختلف دنبال شده است، یکی تلاش مقام‌های اروپایی برای مدیریت فضای رسانه‌ای و منحرف کردن توجه مردم اروپا از مسئله اصلی مقابله با اسرائیل به مسئله‌ای فرعی با عنوان شهرک‌های یهودی‌نشین به گونه‌ای که با سیاست خارجی اتحادیه اروپا همخوانی داشته باشد، دیگری برخورد خشن با مواضعی که مخالفان رژیم اشغالگر خارج از سیاست خارجی اتحادیه اروپا در برابر این رژیم اتخاذ می‌کنند.

داده‌های این تحقیق از میان اخبار ترجمه‌شده به فارسی مرتبط با فعالیت‌ها و تحولات جنبش تحریم اسرائیل در اروپا از اول آبان‌ماه ۱۳۹۴ تا آخر آبان‌ماه ۱۳۹۵ گردآوری شده است. وبسایت خبرگزاری قدس (قدسنا) به نشانی www.qodsna.com منبع این اخبار است. این خبرگزاری رویکردی تخصصی به مسئله فلسطین دارد و یکی از موضوعاتی که در صدر اخبار خود دنبال می‌کند فعالیت‌های جنبش تحریم اسرائیل است.

در فرایند گردآوری، مجموع اخبار ارسالی روی وبسایت خبرگزاری قدس (قدسنا) از آبان‌ماه ۱۳۹۴ تا آبان‌ماه ۱۳۹۵ (زمان آغاز نگارش این مقاله) مطالعه و از میان آنها اخبار مرتبط استخراج شد^۱. اخبار گردآوری‌شده در مجموع ۱۲۷ خبر بود.

به منظور رعایت اختصار، هنگام ارجاع دادن به این اخبار، شماره خبر مربوطه در داخل کمانی پس از خبر ارائه می‌شود. برای ارجاع به صفحه وبسایت مورد نظر، کافی است شماره مربوطه بعد از نشانی اینترنتی <http://qodsna.com/fa/> قرار گیرد. یادآور می‌شود تعدادی از این گزارش‌های خبری هنگام بررسی و تحلیل داده‌ها به دلایلی چون عدم تناسب کافی با چارچوب مقاله یا تکرار در مضمون خبری کنار گذاشته شده است.

پیشینه تحقیق

در ادامه این بحث، پیشینه مفاهیم اصلی این پژوهش بررسی می‌شود. ابتدا نظریه برجسته‌سازی به عنوان چارچوب نظری تحقیق بررسی شده است. سپس مفهوم افکار عمومی تعریف و مفهوم گروه‌های فشار به عنوان یک عامل شکل‌گیری افکار عمومی بررسی شده است. انتخاب این عامل از این جهت بود که گزارش‌های خبری بررسی‌شده در این مقاله نشان‌دهنده تأثیر جدی گروه‌های فشار وابسته به رژیم صهیونیستی در اجرای برنامه برجسته‌سازی در اتحادیه اروپا در سطح رسانه و سیاست است. در ادامه پیشینه به سیاست خارجی اتحادیه اروپا در برابر این رژیم اشاره و جنبش تحریم اسرائیل و برنامه‌های آن معرفی شده است.

نظریه برجسته‌سازی

والتر لیپمن در کتاب *افکار عمومی (Public Opinion)* می‌گوید افراد هنگام تعامل با واقعیات اطراف خود بیشتر به تصویری پاسخ می‌دهند که در ذهن خود از آن واقعیات دارند و این تصویر را رسانه‌های جمعی شکل می‌دهند. مایکل کورتیس در مقدمه‌ای بر این کتاب، در توضیح ریشه این مسئله می‌گوید محیط واقعی در اطراف ما آن قدر بزرگ است که مستقیماً به تصرف ذهن انسان در نمی‌آید (XVI: 1998). در واقع، ذهن انسان آن قدر مجهز نیست که بتواند از پس جذب و درک همه جزئیات موجود در محیط برآید؛ لذا دست به ساده‌سازی مسائل اطراف خود می‌زند و به این ترتیب تصاویری از محیط در ذهن انسان شکل می‌گیرد که مبنای داوری قرار گیرند.

گفته می‌شود برنارد کوهن همین دیدگاه لیپمن را در سال ۱۹۶۳ مبنای تدوین نظریه‌ای قرار داد که امروزه به نام *agenda_setting* یا برجسته‌سازی شناخته می‌شود (Baran & Davis, 2012: 94). سخن طلایی کوهن این است: «خیلی وقت‌ها نمی‌شود به مردم گفت چگونه فکر کنند، اما می‌شود گفت درباره چه فکر کنند. بر همین اساس، جهان برای افراد مختلف بسته به نقشه‌ای که نویسندگان، سردبیران و ناشران روزنامه‌ها برایشان ترسیم کرده‌اند

متفاوت می‌نماید» (همان). اصطلاح «نقشه» در این سخن معادل همان «تصویری» است که لیپمن از آن سخن می‌گفت.

تحقیقات تجربی دو محقق ارتباطات به نام ماکسول مک‌کامبز و دونالد شاو در سال ۱۹۷۲ موجب تقویت این دیدگاه شد. در تحقیقات خود نشان دادند مدیران اخبار نقش مهمی در شکل دادن واقعیت سیاسی جاری در جامعه بازی می‌کنند؛ به این ترتیب که مخاطبان آنها نه تنها درباره یک مسئله چیزی می‌آموزند بلکه درباره میزان اهمیتی که باید به آن مسئله داد نیز تاثیر می‌گیرند و این واقعیت ناشی از پرداختن یا نپرداختن به آن مسئله توسط مدیران خبر و نوع اطلاعات و اهمیتی است که به آن می‌دهند. آنها در توصیف این فرایند می‌گویند رسانه‌های جمعی با این رفتار نوعی دستور کار (agenda) برای مردم می‌چینند که میزان اهمیت مسائل و نوع اطلاعاتی را که حول و حوش آن وجود دارد تعیین می‌کند (همان). بر همین اساس، این نظریه را دستور کارگذاری یا به صورت مصطلح‌تر، برجسته‌سازی می‌نامند.

صورت امروزی و کامل‌تر این نظریه در قالب agenda building یا دستور کارسازی ظهور کرده است که ساز و کار آن ایجاد رابطه‌ای سیاسی-اجتماعی میان سه عنصر دولت، رسانه و مردم است و اهداف آن در قالب ارتباط میان این سه عنصر پیگیری می‌شود. برخی این ساز و کار را نوعی سیاستگذاری حاکمیتی توصیف کرده‌اند (Baran & Davis, 2012: 294). کورت لنگ و گلیدیس لنگ این ساز و کار را یک فرایند جمعی می‌دانند که «طی آن رسانه‌ها، دولت و شهروندان مشترکاً بر هم تاثیر می‌گذارند» (همان: ۲۹۷). بر اساس این تعریف، برجسته‌سازی در واقع حاصل برهم‌کنش سه عنصر مردم، رسانه جمعی و دولت است، به این ترتیب که دولت با در نظر گرفتن وضعیت کنونی نگرش مردم، دستور کاری را برای رسانه‌های جمعی و نیز مواضع سیاسی-اجتماعی خود تعیین می‌کند تا با اجرای آن به اهداف حاکمیتی خود برسد.

افکار عمومی، افکارسنجی و اقدامات دولتی

اینجا دو مسئله عمده باید گفته شود. یکی اهمیت افکارسنجی در تعیین افکار عمومی است و دیگری تاثیر فشارهای دولتی بر شکل‌گیری افکار عمومی.

دولت‌های اروپایی، به عنوان جزئی از الزامات نظام دموکراتیک، مجبورند که سیاست‌های خود را با تمایلات و نگرش عمومی هماهنگ کنند. مؤسسه افکارسنجی USC در دانشگاه کارولینای آمریکا در منشور خود می‌گوید افکارسنجی به عنوان ابزاری برای سنجش افکار عمومی، جزئی جدایی‌ناپذیر از فرایند سیاسی در جوامع دموکراتیک شده است. رابرت اولدندیک مدیر اجرایی این مؤسسه، در مقاله‌ای در وبسایت آن می‌نویسد «افکارسنجی به مقامات دولتی کمک می‌کند تمایلات مردم را شناسایی و عملکرد خود را ارزیابی کنند» (Oldendick, URL). چنان که، در داده‌های خبری زیر خواهیم دید نتایج یک پژوهش افکارسنجی در دانشگاه برلین- یکی از مراکز مطرح افکارسنجی در اروپا- نشان‌دهنده وجود

احساسات ضد اسرائیلی قوی در میان مردم اروپاست، امری که انگیزه اجرای ساز و کار برجسته‌سازی را در میان مقامات این اتحادیه دوچندان می‌کند.

در عین حال، اقداماتی که دولت‌ها در جامعه اتخاذ می‌کنند می‌تواند بر کیفیت افکار عمومی تأثیر بگذارد. استفان زونس، نویسنده و فعال سیاسی آمریکایی، معتقد است این قبیل اقدامات که در قالب فشار بر بخش‌هایی خاص از جامعه ظاهر می‌شود عامل مؤثری در محدود سازی انتقاد از رژیم صهیونیستی بوده است. وی در مقاله‌ای با عنوان "لابی اسرائیل واقعاً تا چه حد قوی است" (The Israel Lobby: How powerful is it Really?) نوشت خودش به خاطر انتقاداتی که به سیاست‌های این رژیم داشته هدف افترای رسانه‌ای و سایر اقدامات تخریبی قرار گرفته است. (Zunes, URL)

اما دولت‌ها این اقدام‌ها را تا حد زیادی تحت تأثیر گروه‌های فشار اتخاذ می‌کنند که صاحبان اصلی قدرت، ثروت و نفوذ هستند اما معمولاً از چشم افکار عمومی پنهان می‌مانند. اینها با نفوذ در دولت‌ها تلاش می‌کنند اهداف و منافع خویش را پیش ببرند. اقداماتی که این دولت‌ها تحت تأثیر گروه‌های فشار علیه بخش‌های هدف در جامعه پیاده می‌کنند شامل تطمیع، تدابیر حقوقی، تبلیغات و بالاخره اقدامات تخریبی است. در ادامه مقاله خواهیم دید که لابی‌های یهودی طرفدار اسرائیل در اتحادیه اروپا بسیاری از این اقدامات را علیه مخالفان خود اتخاذ کرده‌اند.

اتحادیه اروپا و اسرائیل

مؤسسه دوستان اسرائیل (Friends of Israel Initiative) در گزارشی در سال ۲۰۱۴ اعلام کرد روابط اتحادیه اروپا و رژیم صهیونیستی به حدی گسترش یافته که این رژیم برای اتحادیه اروپا در سه حوزه امنیتی، اقتصادی و علمی "ارزشی راهبردی" دارد (henryjacksonsociety.org, URL). این گزارش اعلام می‌کند اتحادیه اروپا حمایت از اسرائیل را در رأس سیاست‌های خود دارد؛ در عین حال، منتقد برخی سیاست‌های این رژیم از جمله در مسئله شهرک‌سازی در مناطق اشغالی فلسطین است. با این وجود، اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۲ روابط خود را دست‌کم در شصت حوزه امنیتی، اقتصادی و اجتماعی با رژیم صهیونیستی گسترش داد. (همان)

بر این اساس، اتحادیه اروپا طبعاً هیچ‌گونه مخالفتی را در جوامع این اتحادیه علیه این رژیم اشغالگر بر نخواهد تافت. اما با توجه به وجود احساسات ضد اسرائیلی کنونی که معلول طیفی از عوامل، به خصوص تجاوزات اسرائیل علیه مردم فلسطین است، مقامات این اتحادیه مجبورند راهی برای مهار این احساسات بیابند که در عین همخوانی با روابط عالی سیاسی-امنیتی که به آن اشاره شد، با تمایلات مردم این اتحادیه تنافی نداشته باشد.

جنبش تحریم اسرائیل

جنبش جهانی تحریم اسرائیل یا بی‌دی‌اس (BDS) در سال ۲۰۰۵ تأسیس شد (bdsmovement.net, URL). عنوان این جنبش مردمی از اختصار سه کلمه Boycott به معنای تحریم اقتصادی، Divestment به معنای خارج کردن سرمایه‌ها و Sanctions به معنای تحریم سیاسی تشکیل شده است. برابر اعلام وبسایت BDS، جنبش تحریم اسرائیل، اهداف و راهبرد خود را بیش از همه از جنبش حقوق مدنی در ایالات متحده آمریکا به رهبری مارتین لوتر کینگ و جنبش مبارزه با نژادپرستی در آفریقای جنوبی به رهبری نلسون ماندلا گرفته است.

همان طور که در پایگاه اینترنتی این جنبش آمده است درخواست تحریم این رژیم با هدف تأکید بر حق ملت فلسطین در تعیین سرنوشت خود و وادار کردن رژیم صهیونیستی به تسلیم در برابر قوانین بین‌المللی پیگیری می‌شود و شامل درخواست برای اجرای اقدامات زیر است:

- پایان اشغالگری و استعمار اراضی فلسطینی و از بین رفتن دیوار حائل
- به رسمیت شناختن حق اساسی برابری کامل شهروندان فلسطینی
- اجرای حق بازگشت فلسطینیان به سرزمین خود بر اساس قطعنامه ۱۹۴ سازمان ملل

بررسی داده‌ها: اجزای سه‌گانه برجسته‌سازی

گفته شد برجسته‌سازی در واقع حاصل برهم‌کنش سه عنصر مردم، رسانه جمعی و دولت است. به این ترتیب که دولت با در نظر گرفتن وضعیت کنونی نگرش مردم، دستور کاری را برای رسانه‌های جمعی و مواضع سیاسی- اجتماعی خود تعیین می‌کند تا با اجرای آن به اهداف حاکمیتی خود برسد. با عطف به مسئله احساسات ضد اسرائیلی در اتحادیه اروپا و ظهور و گسترش جنبش تحریم اسرائیل در کشورهای این اتحادیه، مقامات اروپایی به دنبال دستور کاری در رسانه و سیاست خواهند بود که در عین مدارا با نگرش ضد اسرائیلی در میان مردم این اتحادیه، آنها را مهار کند و از سوی دیگر با اقدامات جنبش تحریم که با سیاست خارجی و امنیتی این اتحادیه مغایرت دارد مقابله کند.

این اجزای سه‌گانه در ادامه بررسی شده‌اند. ابتدا با استفاده از داده‌های خبری، گفته شده که احساسات ضد اسرائیلی در میان مردم اتحادیه اروپا امری واقعی است و این احساسات در سال‌های اخیر گسترش یافته است. سپس به اقدامات جنبش تحریم اشاره شده است. این اقدامات همگی به نوعی در نقطه مقابل روابطی است که اتحادیه اروپا با رژیم صهیونیستی دارد و پیش‌تر به آن اشاره شد. در ادامه نیز ابعاد ساز و کار برجسته‌سازی اتحادیه اروپا در مقابله با این پدیده سیاسی - اجتماعی بررسی شده است.

الف. احساسات عمومی علیه اسرائیل

جنبش تحریم اسرائیل برآمده از احساساتی بود که در میان مردم اروپا و در واکنش به اقدامات رژیم صهیونیستی در سرزمین اشغالی فلسطین شکل گرفت. این احساسات بعد از حمله خونین ۵۱ روزه صهیونیست‌ها به غزه در تابستان سال ۲۰۱۴ (۱۳۹۳ شمسی) شدت گرفت.

چاک شومر سناتور آمریکایی در مهرماه ۹۵ نسبت به گسترش این احساسات مردمی در کشورهای اتحادیه اروپا هشدار داد. به گزارش روزنامه اسرائیلی *عاروتص شوا* (Arutz sheva) وی اذعان کرد موج مخالفت با رژیم صهیونیستی «به بسیاری از خانه‌های اروپایی رسیده است و لذا یهودی‌ها هرگز و تحت هیچ شرایطی نمی‌توانند سرنوشت اسرائیل را به دستان اروپایی‌ها بسپارند» (خبر شماره ۲۱۹۲۸۶). اظهارات شومر در واقع بازتاب واقعیات موجود در جامعه اروپا نسبت به اسرائیل بود که چندان در رسانه‌های جمعی این اتحادیه منعکس نمی‌شود اما رسانه‌های صهیونیستی از آن غافل نبوده‌اند.

روزنامه اسرائیلی *یدیعتو آحارنوت* (Yedioth Ahronoth) در بهمن‌ماه ۹۴، به نقل از یک نظرسنجی که نفتالی بنت وزیر آموزش رژیم صهیونیستی در نشست هفتگی کابینه مطرح کرده بود، اعلام کرد ۴۰ درصد مردم اروپا اسرائیل را شبیه نازی‌ها می‌دانند و معتقدند این رژیم دست به نسل‌کشی علیه فلسطینیان می‌زند. (خبر شماره ۲۱۲۵۱۳)

همین روزنامه در بهمن‌ماه ۹۴ گزارش داد ۱۶۸ محقق و عضو دانشگاه در ایتالیا با امضای طوماری درخواست کردند کلیه توافقات با دانشگاه‌های رژیم صهیونیستی به حال تعلیق درآید. در این طومار، که به امضای اعضای هیئت علمی هفت دانشگاه بزرگ در سراسر ایتالیا رسید، تصریح شد دانشگاه‌های این رژیم در تحقیقات نظامی و توسعه تسلیحاتی که علیه فلسطینیان استفاده می‌شود همکاری دارند. (خبر شماره ۲۱۲۶۰۳)

این روزنامه اسفندماه ۹۴ نوشت بر اساس تحقیقات سفارت رژیم صهیونیستی در ورشو پایتخت لهستان، مردم لهستان بر این باورند که این رژیم هویتی «خطرناک، متجاوز و خشونت‌طلب» است. (خبر شماره ۲۱۳۸۴۲)

روزنامه اسرائیلی *جرزالیم پست* (Jerusalem Post) در تیرماه ۹۵ به نقل از نتایج یک پیمایش در دانشگاه برلین گزارش داد ۳۴ درصد از مشارکت‌کنندگان آلمانی در این پیمایش تأیید کردند احساسات ضد اسرائیلی دارند. (خبر شماره ۲۱۷۳۰۲)

روزنامه *جرزالیم پست* در مهرماه ۹۵ به نقل از دیوید سینگر، خاخام ارشد و رئیس کنگره یهودیان بلفاست در ایرلند شمالی، نوشت احساسات ضد اسرائیلی در ایرلند شمالی رو به افزایش است. (خبر شماره ۲۱۹۵۳۹)

روزنامه اسرائیلی *یدیعتو آحارنوت* دی‌ماه ۹۵، به نقل از اندیشکده آمریکایی موسوم به مؤسسه گیت استون (Gatestone Institute)، نوشت: «مد زمانه این شده که همه از اسرائیل

متنفر باشند». این مؤسسه افزود تنفر گسترده از رژیم صهیونیستی به تنفر نسبت به یهودیان اروپا منجر شده است، خصوصاً اگر این یهودیان از اسرائیل حمایت کنند. (خبر شماره ۲۱۲۱۷۷)

این احساسات ضد اسرائیلی گاه در قالب اقدامات فردی سر باز کرده است. مثلاً به گزارش روزنامه اسرائیلی *یدیعوت آحارنوت* در مهرماه ۹۵ تصاویر ضبط شده از دوربین های مدار بسته در کیف، پایتخت اوکراین، نشان داد یک مرد جوان بعد از پایین کشیدن پرچم رژیم صهیونیستی از سردر یک رستوران اسرائیلی که به تازگی افتتاح شده بود آن را پاره کرد. این تصاویر نشان داد این مرد جوان از دیوار بالا رفت، پرچم این رژیم را پاره کرد و سپس آن را بر زمین انداخت. در پی این اقدام، چند نفر دیگر نیز به این شهروند اوکراینی پیوستند و این پرچم را لگدمال کردند. مدیر این رستوران در واکنش به این اقدام حرفی زد که نشان از ابعاد احساسات ضد اسرائیلی در میان مردم اروپا داشت. وی که فردی حامی رژیم صهیونیستی بود گفت: «بدترین چیز در این باره این است که این افراد لزوماً به هیچ سازمانی که علیه اسرائیل فعالیت می کند وابسته نیستند. آنها حین رد شدن از خیابان به پرچم اسرائیل واکنش نشان دادند و تصمیم گرفتند آن را پاره کنند». (خبر شماره ۲۱۹۹۰۶)

یدیعوت آحارنوت در اسفندماه ۹۴ گزارش داد زمانی که یک اسرائیلی ساکن برلین برای باز کردن حساب به بانک اسپارکسه (Sparkasse) - یکی از بزرگ ترین بانک های آلمان - مراجعه کرد، کارمند مربوطه از پذیرش وی امتناع و به وی اعلام کرد اشخاصی که گذرنامه اسرائیلی دارند تحریم هستند و این بانک به آنها خدمات نمی دهد (خبر شماره ۲۱۳۶۷۲). البته مدیریت این بانک بعداً این کار را یک اشتباه نامید.

اردیبهشت ۹۵ نیز وبسایت پینترست گزارش داد یک هنرمند اسپانیایی به نام سیلویستر سانتیاگو با روشی منحصر به فرد، تاریخچه اشغال فلسطین و دردها و رنج های گذشته و حال مردم فلسطین را روی دیوارهای اردوگاه آوارگان فلسطینی در امان، پایتخت اردن، به تصویر کشید. (خبر شماره ۲۱۴۸۸۵)

روزنامه اسرائیلی *عاروتص شو* نیز در مردادماه ۹۵ گزارش داد رافائلو ویلانی، مقام ارشد دانشگاه اسلامی شهر لوکا در ایتالیا، با محکوم کردن جریان صهیونیسم تصریح کرد: «لازم است راه حلی نهایی برای صهیونیسم اندیشیده شود؛ یهودیان واقعی قربانی صهیونیسم هستند». (خبر شماره ۲۱۸۲۶۲)

این احساسات ضد اسرائیلی گاه نیز در قالب تظاهرات جمعی بروز می کند. شبکه خبری الجزیره در اسفندماه ۹۴ گزارش داد جمعی از فعالان آلمانی مخالف رژیم صهیونیستی در برلین با برگزاری تظاهراتی به مشارکت این رژیم در نمایشگاه بین المللی گردشگری در این شهر اعتراض کردند (خبر شماره ۲۱۳۷۶۱). تظاهرات مشابهی نیز همان ماه در اتریش برگزار شد. (خبر شماره ۲۱۳۷۴۸)

روزنامه اسرائیلی جرزالییم پست شهریورماه ۹۵ گزارش داد اتحادیه معلمان یک شهر در آلمان طی مقاله‌ای خواستار تحریم کامل رژیم صهیونیستی شدند. این مقاله دو صفحه‌ای که در مجله جی‌ای/دبلیو منتشر شد نخستین اقدام یک اتحادیه سازمان‌یافته آلمانی علیه اسرائیل بعد از جنگ جهانی دوم بود. (خبر شماره ۲۱۸۶۶۰)

در موردی دیگر، رادیو اسرائیل در دی‌ماه ۹۴ اعلام کرد ده‌ها شهروند فرانسوی با در دست داشتن پرچم فلسطین در محل اجرای یک اپرا در فرانسه علیه حضور یک گروه رقص از اسرائیل تظاهرات و از ملت فلسطین حمایت کردند. (خبر شماره ۲۱۱۹۹۷)

آبان‌ماه ۹۵ نیز روزنامه اسرائیلی جرزالییم پست از احتمال راه‌اندازی یک پویش مردمی ضد اسرائیلی در سال ۲۰۱۷ در سراسر اروپا خبر داد. (خبر شماره ۲۲۰۴۸۸)

این عواطف ضد اسرائیلی را گاه می‌توان در میان اظهارات نمایندگان پارلمان در کشورهای اروپایی مشاهده کرد. روزنامه جرزالییم پست در آبان ۹۴ به نقل از سوزان وینتر عضو حزب آزادی در پارلمان اتریش نوشت «مشکلات جهان ناشی از پول صهیونیست‌هاست». اظهارات وی در واقع واکنش مثبت به پیامی بود که کاربری اتریشی به نام اوهلمن هانس یورگ در صفحه خود در فیس‌بوک نوشته بود «پول یهودیان صهیونیست مشکل اصلی جهانی است. اروپا و به خصوص آلمان به دلیل اقدام علیه یهودیان در اروپا، اکنون از طریق یهودیان صهیونیست به‌ویژه صهیونیست‌های ثروتمند آمریکا تاوان پس می‌دهند». این مقام آلمانی با استقبال از این پیام گفته بود «این مطلب عالی است. این صحبت دقیقاً صحبت‌های من است. موضوعات زیادی است که اجازه نوشتن آنها را ندارم به همین دلیل از این انسان‌های شجاع و مستقل بسیار خوشحال هستم». (خبر شماره ۲۱۰۴۰۹)

روزنامه اسرائیلی عاروتص شو/ شهریورماه ۹۵ به نقل از دریس فان آخت، نخست وزیر سابق هلند، نوشت بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر رژیم صهیونیستی، یک جنایتکار جنگی است و باید هنگام سفر به هلند محاکمه شود. فان آخت ۸۵ ساله که به مدت ۵ سال تا سال ۱۹۸۲ نخست وزیر هلند بود، در مصاحبه با شبکه تلویزیونی دولتی NPO1 با اشاره به سفر نتانیاهو که قرار بود همان روزها برگزار شود گفت: «ما می‌توانیم او را مستقیماً به دیوان بین‌المللی کیفری در لاهه ببریم». (خبر شماره ۲۱۸۷۲۳)

در پاسخ به این احساسات عمومی، هیئتی شش‌نفره از نمایندگان پارلمان بلژیک در اسفندماه ۹۴ تلاش کرد از مناطق فلسطینی‌نشین دیدار کند اما رژیم صهیونیستی مانع از این سفر شد. (خبر شماره ۲۱۳۵۰۳)

اما شاید کشور انگلیس مرکز این احساسات ضد اسرائیلی باشد که در شکل اعتراضات مردمی، اقدامات ضد اسرائیلی و موضع‌گیری‌های نهادی ظهور کرده است. پلیس انگلیس در دی‌ماه ۹۴ گزارش داد این کشور در دوازده ماه گذشته تا آن تاریخ در مجموع شاهد افزایش ۶۱ درصدی اقدامات مردمی علیه این رژیم بوده است. این خبر که در سایت اسرائیلی جویش

نیوز آنلاین (Jewish News Online) منتشر شد نشان داد حتی در برخی از نقاط این کشور، اقدامات ضد اسرائیلی تا دو برابر افزایش داشته است. (خبر شماره ۲۱۱۷۰۷)

پایگاه خبری انتفاضه الکترونیک (Electronic Intifada) در آبان‌ماه ۹۴ گزارش داد جمعی از فعالان انگلیس با برپایی تظاهراتی ضد اسرائیلی در مقابل منزل بوریس جانسون شهردار وقت لندن، نسبت به سفر تجاری وی به اسرائیل اعتراض کردند. معترضان به‌طور نمادین با انداختن کیسه‌های زباله مقابل درب ورودی منزل جانسون، شعارهایی را نظیر «تجارت با اسرائیل بوی تعفن می‌دهد» و «حمایت از اسرائیل نژادپرست را قطع کن» فریاد کشیدند. (خبر شماره ۲۱۰۸۸۹)

شبکه خبری پرس تی‌وی مهرماه ۹۵ گزارش داد جمعی از زنان انگلیس که نتوانسته بودند کاروان زنان در ناوگان چهارم شکست حصر غزه را همراهی کنند، به نشان همبستگی، قایقی را در رودخانه تیمز در لندن به آب انداختند. (خبر شماره ۲۱۹۲۶۵)

اما در میان سیاستمداران انگلیس، اعضای حزب کارگر در این کشور بیش از همه این احساسات ضد اسرائیلی را منعکس کرده‌اند. خبرگزاری فرانسه در اردیبهشت‌ماه ۹۵ از نگرانی مقامات صهیونیست نسبت به افزایش احساسات ضد اسرائیلی در میان اعضای بلندپایه حزب کارگر انگلیس خبر داد. (خبر شماره ۲۱۴۹۶۹)

سایت اسرائیلی جویش کرونیکل (Jewish Chronicle) مردادماه ۹۵ به نقل از هری فلچر، مشاور سابق حزب کارگر، در انگلیس نوشت برخی مقامات این کشور با اساس موجودیت این رژیم مخالف‌اند. (خبر شماره ۱۸۸۸۵۶)

روزنامه اسرائیلی *یادیعوت آحارنوت* در دی‌ماه ۹۴ گزارش داد سارا چمپیون، نماینده حزب کارگر در پارلمان انگلیس، در نشستی پارلمانی با عنوان «کودکان اسیر و بازداشت‌شده در سرزمین‌های فلسطین اشغالی» از دولت انگلیس خواست با گردآوری یک فهرست سیاه از مقامات صهیونیست مظنون به ارتکاب جنایت جنگی از آنها هنگام سفر به انگلیس بازجویی کند. (خبر شماره ۲۱۲۰۳۲)

اندکی بعد، روزنامه اسرائیلی *جرزالیم پست* در اسفندماه همان سال گزارش داد جمعی از فعالان انگلیس در اعتراض به سفر یولی یوئل ادلستین، رئیس پارلمان رژیم صهیونیستی، به لندن با استفاده از پروژکتور روی ساختمان پارلمان انگلیس نوشتند «یولی ادلستین رهبری نژادپرست است» و درخواست کردند وی در طول سفر به انگلیس و در جریان سخنرانی در مجلس عوام یا مجلس اعیان بازداشت شود. (خبر شماره ۲۱۳۴۸۵)

حزب کارگر انگلیس همچنین در آذرماه ۹۴ در آخرین نشست کمیته‌های اجرایی سراسری این حزب در سال ۲۰۱۵ قطعنامه‌ای در تحریم شرکت امنیتی G4S به خاطر همکاری با این رژیم در سرکوب فلسطینیان تصویب کرد. (خبر شماره ۲۱۰۹۱۷)

احساسات ضد اسرائیلی در میان مردم انگلیس با شدت بیشتری نسبت به مردم در سایر کشورهای اروپایی نمود دارد.

سایت خبری فلسطین الیوم مردادماه ۹۵ گزارش داد صدها هوادار باشگاه فوتبال سلطیک اسکاتلند در دیدار با باشگاه اسرائیلی هاپوئل (Hapoel Club) هنگام ورود بازیکنان اسرائیلی و حین مسابقه با سردادن شعار و اهتزاز پرچم فلسطین حمایت خود را از فلسطین و مخالفت خود را با این رژیم اشغالگر نمایش دادند. آنها همچنین سرودی مشهور و تاریخی را که در مخالفت با استعمار و اشغالگری ساخته شده با صدای بلند خواندند. (خبر شماره ۲۱۸۱۸۲)

روزنامه اسرائیلی جرزالیم پست نیز همان ماه نوشت تیسون فیوری بوکسور معروف انگلیسی با انتشار فیلمی در یوتیوب به مخاطبان خود هشدار داد که نسبت به شستشوی مغزی توسط یهودیان صهیونیست هشیار باشند و نوشت: «دنیا دیوانه شده است. هیچ اخلاقیات و صداقتی وجود ندارد. انسان‌ها مانند افراد ساده از سوی صهیونیست‌ها شستشوی مغزی داده شده‌اند؛ همان افرادی که صاحب تمامی بانک‌ها، روزنامه‌ها و کانال‌های تلویزیونی هستند.» (خبر شماره ۲۱۵۳۹۶)

روزنامه آیندینپاندت انگلیس نیز خردادماه ۹۵ گزارش داد کاترین هال، پژوهشگر و مورخ برجسته انگلیسی، در اقدامی اعتراضی از حضور در همایش مؤسسه صهیونیستی موسوم به بنیاد دن دیوید (DanDavid Foundation) در تل‌آویو و دریافت جایزه ۳۲۸ هزار دلاری این مؤسسه خودداری کرد (خبر شماره ۲۱۵۸۰۳). این مؤسسه صهیونیستی قصد داشت از وی به‌عنوان برترین پژوهشگر زن در انگلیس تقدیر کند.

روزنامه اسرائیلی هآرتص (Haaretz) در شهریورماه ۹۵ گزارش داد برایان انو، موسیقیدان و خواننده مطرح انگلیسی، در اقدامی اعتراضی درخواست کرد آثارش در جشنواره موسیقی تورین ایتالیا که با حمایت گروه اسرائیلی باتشوا (Batsheva) و با حمایت سفارت رژیم صهیونیستی برگزار شد استفاده نشود. (خبر شماره ۲۱۸۷۲۸)

همچنین کن لیوینگستون، شهردار اسبق لندن، در اردیبهشت‌ماه ۹۵ در گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی الغدالعربی گفت «تأسیس اسرائیل از پایه و اساس اشتباه بود، چون سرزمین فلسطین از دوره‌های نخستین تاریخی متعلق به فلسطینی‌ها بوده است.» وی گفت اروپا باید یهودیان را پس از جنگ جهانی دوم در برخی کشورهای اروپایی یا آمریکایی سکونت می‌داد. وی افزود هرگز کالایی را که به اسرائیل کمک کند خریداری نمی‌کند و این رژیم را تا زمان اعتراف به حقوق ملت فلسطین تحریم می‌کند. (خبر شماره ۲۱۵۱۳۸)

اما یکی از مهم‌ترین موارد بروز این احساسات مردمی ضد اسرائیلی در انگلیس زمانی بود که روزنامه انگلیسی گاردین در آبان‌ماه ۹۴ درخواست ۳۴۳ عضو دانشگاه و اندیشمند این کشور را برای تحریم دانشگاه‌های اسرائیل به خاطر «حمایت از نقض حقوق بین‌المللی و حمایت از اشغالگری» به صورت تمام‌صفحه منتشر کرد. این چهره‌های انگلیسی که در ۷۲ مؤسسه مختلف از جمله دانشگاه‌های آکسفورد و کمبریج فعالیت می‌کنند از مردمشان

درخواست کردند به اسرائیل سفر نکنند و به روابط با مؤسسات صهیونیستی یا شرکت در مراکز دانشگاهی این رژیم پایان دهند. (خبر شماره ۲۳۸۰۲۱)

بروز این احساسات در میان دانشجویان دانشگاه‌های انگلیس نیز رواج دارد. اسفندماه ۹۴ پایگاه اطلاع‌رسانی میدل ایست مانیتور (Middle East Monitor) گزارش داد فعالان انگلیسی ضمن برگزاری هفته آپارتاید اسرائیل در دانشگاه کمبریج، یک مرکز ایست و بازرسی نمادین در این دانشگاه برپا کردند که هدف از آن «نمایش اجمالی از شرایط زندگی تحت اشغال یک رژیم آپارتاید» بود. (خبر شماره ۲۱۳۲۷۸)

روزنامه دیلی میل (Daily Mail) انگلیس نیز اردیبهشت‌ماه ۹۵ گزارش داد صندوق خیریه اینترپال (Interpal) در انگلیس به یک نمایش تلویزیونی فلسطینی، که عملیات ضد اسرائیلی یک دختر ۷ساله فلسطینی را علیه دو نظامی صهیونیست به نمایش درآورد، ۱۰هزار دلار کمک مالی کرده است. در این نمایش، دختر فلسطینی هنگام اجرای عملیاتی مقاومتی هدف گلوله جنگی نظامیان صهیونیست قرار می‌گیرد. (خبر شماره ۲۱۴۹۳۰)

همچنین سایت اسرائیلی عاروتص شوا شهریورماه ۹۵ گزارش داد کاربران شبکه‌های اجتماعی در انگلیس با حمله به صادق خان، شهردار جدید لندن که پاکستانی تبار است وی را «فردی تحت تأثیر یهودیان حامی اسرائیل» خواندند. در یکی از این پیام‌ها در توئیتر نوشته شد: «شهردار لندن وقت خود را صرف نوشتن مقالاتی می‌کند که به اربابانش در تل‌آویو خدمت کرده باشد.» (خبر شماره ۲۱۸۳۶۹)

مجموع این احساسات عمومی حاکی از وجود یک نگرش قدرتمند علیه رژیم صهیونیستی در میان مردم در کشورهای اتحادیه اروپاست. نادیده گرفتن این احساسات نادیده گرفتن قواعد دموکراسی است. در عین حال، اگر به این احساسات مجال رشد داده شود منافع سیاسی-امنیتی فوق‌الذکر لطمه خواهد دید. بر این اساس، مهار این احساسات در دستورکار مقامات اروپایی قرار می‌گیرد. یک اقدام ابتدایی در مهار این احساسات عدم پوشش آن در رسانه‌های جمعی است و چنان که دیدیم غالب گزارش‌های مربوط به احساسات ضد اسرائیلی را رسانه‌های غیراروپایی پوشش داده‌اند.

در عین حال، مقامات اتحادیه اروپا از دیگر سو با مسئله جنبش تحریم اسرائیل و اقدامات فعالان این جنبش مواجه هستند که هم به این احساسات ضد اسرائیلی دامن می‌زند و هم به خودی خود حرکتی است علیه روابط سیاسی-امنیتی اتحادیه اروپا و اسرائیل. در ادامه مقاله، اقدامات جنبش تحریم اسرائیل عامل موثر دیگری در تصمیم مقامات اتحادیه اروپا به اجرای ساز و کار برجسته‌سازی در رسانه و سیاست بررسی می‌شود.

ب. جنبش تحریم اسرائیل و احساسات عمومی

جنبش تحریم اسرائیل یا بی‌دی‌اس (BDS) هرچند در سال ۲۰۰۵ تأسیس شد، اما با شدت گرفتن احساسات عمومی در سراسر اروپا علیه رژیم صهیونیستی، در ماه‌های بعد از حمله ۵۱ روزه این رژیم به غزه در سال ۲۰۱۴، اقدامات این جنبش نیز جدی‌تر شد و دستاوردهای چشمگیری به دست آورد.

اهداف اعلامی این جنبش شامل پایان اشغالگری اراضی فلسطینی و اجرای حق بازگشت فلسطینیان به سرزمین خود، خطری جدی برای مشروعیت رژیم صهیونیستی محسوب می‌شود زیرا پیگیری این اهداف ممکن است عملاً این رژیم را موجودیتی ناقص مقررات بین‌المللی در معرض افکار عمومی قرار دهد و نگرش‌های مخالف تأسیس اسرائیل را تقویت کند. این پدیده در برخی گزارش‌های خبری مربوط به احساسات عمومی در کشورهای اتحادیه اروپا مشاهده شد.

این جنبش در راستای اهداف اعلامی خود تلاش کرده است با راه‌اندازی پویش‌های مردمی، نهادهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشورهای اتحادیه اروپا را وادار کند علیه رژیم صهیونیستی موضع بگیرند. اقدامات این جنبش که گاهی با دستاوردهای مهمی همراه شده در چند دسته قابل بررسی است.

جنبش تحریم از سویی با تمرکز بر روابط تجاری میان شرکت‌های اروپایی و اسرائیل به نهادهای اروپایی فشار می‌آورد تا از این دست روابط صرف نظر کنند. پروژه ساخت دیوار حایل در اسرائیل یکی از اهداف این برنامه است.

مرکز بین‌المللی رسانه‌های خاورمیانه (غرب آسیا) (International Middle East Media Center) (IMEMC) در دی‌ماه ۹۴ گزارش داد شرکت چندملیتی CRH که غول تولیدکننده سیمان در ایرلند است با تسلیم شدن در برابر فشارهای مردمی این جنبش تصمیم گرفت ۲۵ درصد از سهام خود را که در بازار سیمان اسرائیل قرار داشت بیرون بکشد و به رابطه با این رژیم اشغالگر پایان دهد. (خبر شماره ۲۱۲۰۸۸)

در نمونه دیگر، روزنامه اسرائیلی هاآرتص در اسفندماه ۹۴ گزارش داد در پی فشارهای جنبش تحریم، شرکت امنیتی G4S در انگلیس با صدور بیانیه‌ای از تعطیلی دفاتر خود در تل‌آویو و فروش بخشی از سهام خود که مرتبط با رژیم صهیونیستی است خبر داد. (خبر شماره ۲۱۳۶۹۵)

روزنامه اسرائیلی هاآرتص همچنین دی‌ماه ۹۵ به نقل از شرکت مخابراتی Orange فرانسه که یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های فرانسوی است نوشت به روابط تجاری خود با رژیم صهیونیستی پایان می‌دهد. این تصمیم حاصل فشار فعالان جنبش تحریم بود اما استفان ریچارد، مدیر، اجرایی این شرکت، برای کاهش تنش‌ها اعلام کرد این تصمیم حاصل ملاحظات تجاری است و حتی ضمن سفر به اسرائیل بر عدم حمایت شرکتش از جنبش تحریم اسرائیل اصرار کرد. (خبر شماره ۲۱۱۹۴۷)

همچنین فعالان این جنبش در اردیبهشت‌ماه ۹۵ شرکت کفش‌های ورزشی ریبک (Reebok) در انگلیس را تهدید کردند اگر برنامه خود را برای تولید یک مدل کفش به مناسبت "شصت و هشتمین سالگرد تأسیس اسرائیل" لغو نکنند محصولات این شرکت را تحریم خواهند کرد. (خبر شماره ۲۱۵۳۱۴)

همچنین پایگاه خبری میدل ایست مانیتور در فروردین‌ماه ۹۵ گزارش داد شرکت انگلیسی موسوم به بازار ثبت مستقل (Independent Label Market (ILM)) که محصولات صاحبان بیش از ۱۸۰ شرکت را در جهان عرضه می‌کند و دفتر مرکزی‌اش در لندن است با پیگیری‌های فعالان ضد اسرائیلی با پیشنهاد رژیم صهیونیستی برای احداث دفتر نمایندگی در تل‌آویو مخالفت کرد (خبر شماره ۲۱۴۱۰۳). این شرکت در برلین و بارسلونا نیز شعبه دارد.

مهرماه ۹۵ نیز پویش انگلیسی همبستگی با مردم فلسطین (Palestine Solidarity Campaign) طی بیانیه‌ای که نسخه‌ای از آن در اختیار خبرگزاری قدس (قدسنا) قرار گرفت اعلام کرد تصمیم دارد یک هفته بین‌المللی برای تحریم شرکت هیولت پاکارد (HP) (Hewlett – Packard) برای اعتراض به همکاری این شرکت با صهیونیست‌ها در سرکوب فلسطینیان برگزار کند. این بیانیه گفت شرکت هیولت پاکارد برای مراکز ایست و بازرسی در اسرائیل دستگاه بررسی کارت شناسایی تولید و در محاصره نوار غزه به این رژیم کمک می‌کند. (خبر شماره ۲۱۹۸۲۱)

نهادهای شهری در اروپا هدف دیگر برنامه‌های ترویجی جنبش تحریم اسرائیل هستند.

روزنامه اسرائیلی معاریو در بهمن‌ماه ۹۴ گزارش داد شهرداری شهر بارسلونای اسپانیا در اثر پیگیری‌های این جنبش، توافق خواهرخواندگی خود را با شهر تل‌آویو لغو کرد. شهرداری شهر بارسلونا در نامه‌ای به وزارت خارجه رژیم صهیونیستی اعلام کرد طرفداران حزب چپگرای CUP در اسپانیا از شورای این شهر خواسته‌اند تا ضمن بازنگری در توافقنامه‌های امضا شده با این رژیم، توافق خواهرخواندگی با تل‌آویو را لغو کند. (خبر شماره ۲۱۲۷۳۲)

همچنین پایگاه خبری فلسطین الیوم فروردین‌ماه ۹۵ گزارش داد شهرداری کوردوبا در جنوب اسپانیا در بخش خودمختار اندلس با حمایت از اهداف جنبش تحریم اسرائیل، بر توقف مبادلات تجاری با رژیم صهیونیستی به‌ویژه خرید و فروش سلاح تأکید کرد. (خبر شماره ۲۱۴۵۰۶)

روزنامه اسرائیلی جززلیم پست نیز در خردادماه ۹۵ گزارش داد مقامات و سیاستمداران شهر برمن در آلمان به حمایت از اهداف و اقدامات جنبش تحریم اسرائیل روی آورده‌اند. (خبر شماره ۲۱۶۰۶۲)

نشریه آلمانیه (Algemeiner) نیز مردادماه ۹۵ گزارش داد اعضای شورای شهر سانتا اولالیا، قطب گردشگری در اسپانیا، به حمایت از جنبش تحریم اسرائیل رأی دادند. (خبر شماره ۲۱۸۰۳۹)

پایگاه اینترنتی پالستینا لیبره (Palestinalibre) در اسپانیا، نیز مهرماه ۹۵ گزارش داد حدود ۶۰ شهر یا ایالت خودمختار در این کشور با پیگیری فعالان جنبش تحریم اسرائیل به پویش "منطقه آزاد از آپارتاید اسرائیل" (Israeli Apartheid Free Zone) پیوستند و کالاهای ساخت

رژیم صهیونیستی را تحریم کردند. شهرهای مادرید، والنسیا، اشبیلیه، قرطبه و کادیث از جمله مهم‌ترین شهرهای اسپانیا بودند که به این پویش پیوستند (خبر شماره ۲۱۹۲۸۹). این گزارش همچنین نشان داد فعالان این جنبش گاه برنامه‌هایی فراتر از اهداف اعلامی در منشور خود دنبال می‌کنند.

دامنه اقدام‌های این جنبش حتی به کشور ایسلند که از نظر سیاسی در مقایسه با سایر کشورهای اتحادیه اروپا فضایی آرام دارد کشیده شد. سایت خبری ایسلندمگ (Icelandmag) خردادماه ۹۵ گزارش داد شورای شهر ریکیاویک، پایتخت ایسلند تصویب کرد این شهر تا زمانی که اشغالگری این رژیم ادامه دارد از اقدامات جنبش تحریم حمایت کند. (خبر شماره ۲۱۶۳۲۳)

در اقدامی فراگیر، فعالان جنبش تحریم در اقدامی سراسری در خردادماه ۹۵ طوماری را به امضای ۳۵۲ گروه از سراسر اروپا رساندند که حاوی فراخوانی برای تحریم کامل رژیم صهیونیستی بود (خبر شماره ۲۱۵۶۳۹). به گزارش شبکه پرس‌تی‌وی این گروه‌ها شامل سازمان‌های حقوق بشر و امدادرسان، گروه‌های حامی کلیسا، اتحادیه‌های تجاری و احزاب سیاسی در سراسر اروپا از جمله در فرانسه، آلمان، نروژ و بلژیک بودند.

جنبش تحریم اسرائیل همچنین اهداف اعلامی خود را از طریق نهادهای هنری اروپا پیگیری می‌کند. شبکه تلویزیونی راشاتودی مهرماه ۹۵ گزارش داد تئاتر ملی نروژ تحت فشار فعالان جنبش تحریم به خاطر همکاری با مرکز تئاتر هاپیما در اسرائیل عذرخواهی کرد. یاتروز سینز، سخنگوی مرکز ملی تئاتر نروژ، در این پیام عذرخواهی گفت: «زمانی که کارگردان ما همکاری با اسرائیل را در پیش گرفت، ما از این موضوع آگاه نبودیم که هاپیما و دیگر مؤسسات هنری اسرائیل در حال ایفای نقش خود برای عادی‌سازی اشغالگری‌های اسرائیل هستند ... ما از امروز از مردم فلسطین حمایت خواهیم کرد.»^۲ (خبر شماره ۲۱۹۳۳۹)

مراکز دانشگاهی نیز هدف دیگر این جنبش هستند.

پایگاه خبری میدل ایست مانیتور تیرماه ۹۵ گزارش داد با پیگیری فعالان جنبش تحریم اسرائیل، ۲۷۰ شخصیت دانشگاهی از ۱۹ کشور مختلف با امضای نامه‌ای درخواست کردند محل برگزاری کنفرانسی درباره نسل‌کشی در جهان که قرار بود در قدس اشغالی برگزار شود تغییر کند (خبر شماره ۲۱۵۷۷۵). این گزارش نیز نشان داد فعالان این جنبش گاه برنامه‌هایی فراتر از اهداف اعلامی در منشور خود دنبال می‌کنند.

فعالان جنبش تحریم اسرائیل گاه نیز مستقیماً به سراغ مردم عادی می‌روند و آنها را به اعتراض علیه رژیم صهیونیستی فرا می‌خوانند. روزنامه تایمز اسرائیل در اسفندماه ۹۴ گزارش داد فعالان این جنبش بنرهایی ضد اسرائیلی در متروهای شهر لندن نصب کردند که روی آن نوشته بود «از تسلیحات ساخت انگلیس در کشتار مردم غزه در جنگ ۵۱ روزه استفاده شد.» بیش از ۵۰۰ بنر در سالن‌های مترو لندن نصب شده بود و قرار بود بیش از چهار میلیون مسافر آنها را مشاهده کنند اما با اقدام دولت انگلیس، این بنرها فوراً جمع‌آوری شد. (خبر شماره ۲۱۳۲۵۰)

این جنبش در اندک زمانی تأثیر خود را با دامن زدن به احساسات ضد اسرائیلی در سراسر اروپا نشان داد. روزنامه اسرائیلی *ی‌دی‌عوت آحارنوت* خردادماه ۹۵ گزارش داد موتور جست‌وجوگر گوگل در ۱۲ ماه گذشته تا آن تاریخ به‌طور میانگین ماهانه ۱۶۵ هزار بار جست‌وجو برای عبارت "جنبش تحریم اسرائیل" ثبت کرده است. اصطلاح "تحریم اسرائیل" نیز ماهانه ۸۱۰۰ بار جست‌وجو شده بود. (خبر شماره ۲۱۶۴۵۸)

این مسئله در میان مردم اروپا نیز ابعادی خاص داشت. خبرگزاری فلسطینی *معا (Ma an)* فروردین‌ماه ۹۵ به نقل از کلیبی در اینترنت گزارش داد شماری از شهروندان ایرلندی با بیرون ریختن محصولات ساخت رژیم صهیونیستی از یک مرکز خرید در ایرلند، حمایت خود را از اهداف این جنبش اعلام کردند. (خبر شماره ۲۱۴۴۱۸)

شدت تأثیرهای این جنبش مردمی موجب شد مقامات صهیونیست در اسفندماه ۹۴ به فکر نشستی سراسری برای مقابله با آن بیفتند. روزنامه اسرائیلی *ی‌دی‌عوت آحارنوت* گزارش داد این نشست قرار بود طی هشت روز و با حضور ۴۵ وکیل، محقق و قاضی از کشورهای مختلف دنیا برای کمک به این رژیم در مقابله با جنبش جهانی تحریم برگزار شود. (خبر شماره ۲۱۳۸۵۲)

با این حال، روزنامه اسرائیلی *معارو* در مردادماه ۹۵ ضمن اذعان به موفقیت جنبش تحریم تصریح کرد سیاست‌های این رژیم برای متوقف ساختن این جنبش کارایی نداشته است. (خبر شماره ۲۱۷۷۱۷)

در این میان، آنچه مایه نگرانی بیشتر برای مقامات اروپایی می‌شود این است که بر اساس برخی گزارش‌های خبری که نمونه‌هایی از آن ذکر شد، جنبش تحریم عملاً اهدافی فراتر از اهداف اعلامی در منشور خود پیگیری می‌کند. این مسئله گاه در مصاحبه‌های فعالان این جنبش در اتحادیه اروپا نیز نمود می‌یابد. مثلاً کاترین ینسن، رئیس کمیته حمایت از فلسطین در نروژ که بخشی از جنبش تحریم اسرائیل در اروپاست، در مصاحبه با وب‌سایت خبری *انتفاضة الکترونیک* در آذرماه ۹۵ اظهاراتی را بیان کرد که تلویحاً نشان داد جنبش تحریم دارای اهدافی فراگیر است و در واقع کل موجودیت اسرائیل را هدف گرفته است. (خبر شماره ۲۲۱۰۵۸)

مجموع این اقدام‌ها به خوبی نشان می‌دهد جنبش تحریم اسرائیل تا چه حد روابط سیاسی-امنیتی اتحادیه اروپا را تهدید می‌کند ضمن آنکه خود عاملی قدرتمند در گسترش احساسات ضد اسرائیلی محسوب می‌شود. بر این اساس، مقابله با این جنبش در دستور کار مقامات اتحادیه اروپاست.

اما نه الزامات دموکراسی و نه واقعیات موجود در جامعه اروپا اجازه نمی‌دهد اتحادیه اروپا در برابر احساسات ضد اسرائیلی برخوردی سلبی صورت دهد و با احساسات عمومی مردم خود مقابله مستقیم کند. اتحادیه اروپا در عوض به دنبال برنامه‌ای است که ضمن همخوانی با سیاست‌های این اتحادیه، این احساسات عمومی را در نظر بگیرد و در عین حال، از گسترش آن جلوگیری کند. گزارش‌های خبری نشان می‌دهد اهداف این برنامه که در قالب ساز و کار

برجسته‌سازی برای رسانه و سیاست ظهور کرده شامل مهار احساسات ضد اسرائیلی همراه با مقابله با اقدامات جنبش تحریم اسرائیل است. این ساز و کار در ادامه بررسی می‌شود.

ج. برنامه مقامات اتحادیه اروپا

اهداف جنبش تحریم اسرائیل و فعالیت‌های آن در مغایرت با اصل حمایت از رژیم صهیونیستی به عنوان یک اصل اساسی، در سیاست خارجی اتحادیه اروپاست و این مسئله با توجه به تأثیرهای این جنبش بر افکار عمومی در کشورهای اتحادیه اروپا مایه نگرانی بیشتر برای مقامات این اتحادیه می‌شود. بر این اساس، اقدام علیه این جنبش در دستور کار اصلی مقامات اتحادیه اروپا قرار می‌گیرد.

در عین حال، پیمایشی که تیرماه ۹۵ در دانشگاه برلین در کشور آلمان، قطب سیاسی اتحادیه اروپا، صورت گرفت و در بخش احساسات عمومی ضد اسرائیلی به آن اشاره شد، نمونه‌ای از تلاش‌های حاکمیتی در اتحادیه اروپا برای سنجش افکار عمومی در این اتحادیه نسبت به رژیم صهیونیستی است. مقام‌های این اتحادیه بر مبنای پیمایش‌هایی از این دست و دیگر گزارش‌های رسانه‌ای مشابه، به عمق و گسترش روزافزون احساسات ضد اسرائیلی در میان مردم کشورهای این اتحادیه پی برده‌اند. این شناخت موجب می‌شود مقام‌های اروپایی، گزینه برخورد سلبی با جنبش تحریم را گزینه‌ای کم‌تأثیر و ناکارآمد در مهار این پویش مردمی تلقی کنند.

این احساس‌های عمومی همان ضلع نخست از سه‌گانه مردم- رسانه- حکومت است که در نظریه برجسته‌سازی یکی از عوامل تأثیر بر نوع "دستور کار" در رسانه و سیاست است. بر این اساس، اگر دامنه احساسات ضد اسرائیلی در اتحادیه اروپا ناچیز بود شاید می‌شد این جنبش را با رفتاری سلبی و برخوردی مستقیم زمین‌گیر کرد. اما هم‌افزایی میان این پویش مردمی و احساسات عمومی ضد اسرائیلی در کشورهای عضو این اتحادیه هرگونه برخورد مستقیم را بی‌اثر می‌کند. برای مثال، مقام‌های دولت فرانسه در ابتدا تلاش می‌کردند با حمله به هرگونه تلاش برای تحریم رژیم صهیونیستی، فعالان جنبش تحریم را زمین‌گیر کنند. پایگاه خبری فلسطین الیوم بهمن‌ماه ۹۴ به نقل از مانوئل والس نخست‌وزیر فرانسه، در مراسمی در سالگرد ترور اسحاق رابین، نخست‌وزیر سابق رژیم صهیونیستی، در پاریس نوشت فرانسه با اعمال هرگونه تحریم علیه این رژیم مخالف است (خبر شماره ۲۱۲۵۲۴). دولت وی بعدها مجری یکی از بخش‌های اصلی برنامه‌ای شد که فراتر از بایکوت رسانه‌ای به دنبال نوعی سیاستگذاری جدید برای مقابله با جنبش تحریم بود.

گزارش‌های خبری که در ادامه نقل می‌شود نشان می‌دهند چگونه مقامات اتحادیه اروپایی برای مهار احساسات ضد اسرائیلی و کنترل فعالیت‌های جنبش تحریم اسرائیل به نوعی برجسته‌سازی خبری روی آورده‌اند. این برجسته‌سازی دو وجه مختلف دارد که یکدیگر را

تکمیل می‌کنند. آنها از یک سو تلاش کرده‌اند با مدیریت فضای رسانه‌ای، توجه مردم اروپا را از مسئله اصلی، ضرورت مقابله با رژیم صهیونیستی به عنوان موجودیتی ناقص عرف بین‌الملل، به مسئله‌ای فرعی با عنوان ضرورت مقابله با شهرک‌های یهودی‌نشین اسرائیل در مناطق فلسطینی‌نشین، منحرف کنند و با محکوم کردن توسعه این شهرک‌ها، ضمن رعایت سیاست‌های حمایتی این اتحادیه در برابر این رژیم اشغالگر، چهره‌ای ضد اسرائیلی به خود بگیرند. از سوی دیگر، با رفتارها و موضع‌گیری‌هایی که مخالفان این رژیم، خارج از این رویه در کشورهای عضو صورت می‌دهند برخورد کنند. به این ترتیب، نوعی "دستورکار" در رسانه و سیاست تدوین شده است که هدف از آن انحراف افکار عمومی از مسئله اصلی به مسئله‌ای فرعی و مهار دامنه احساسات ضد اسرائیلی با هزینه‌ای کمتر است. در ادامه، وجوه این دستور کار برجسته‌سازی بررسی می‌شود.

یک روی برنامه مقامات اتحادیه اروپا در مهار احساسات ضد اسرائیلی و مقابله با جنبش تحریم اسرائیل، تمرکز رسانه‌ای و سیاسی بر شهرک‌های یهودی‌نشین است که رژیم صهیونیستی در حال ساخت و گسترش آن در مناطق فلسطینی‌نشین در کرانه باختری و نیز در قدس اشغالی است. این شهرک‌ها که مطابق قوانین بین‌المللی غیرقانونی است در سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز جایی ندارد. اتحادیه اروپا به‌خصوص بعد از اوج گرفتن فعالیت‌های جنبش تحریم اسرائیل، مخالفت با این شهرک‌ها را به انحاء گوناگون پیگیری کرد که یکی از آنها صدور بیانیه به صورت گاه‌گاهی بود.

دی‌ماه ۹۴ شورای وزرای خارجه اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای تأکید کرد شهرک‌های یهودی‌نشین به موجب قوانین بین‌المللی کاملاً غیر قانونی و مانعی اساسی بر سر راه تحقق صلح در منطقه است. این بیانیه از رژیم صهیونیستی خواست هرگونه ساخت‌وساز در اراضی فلسطینیان را متوقف و شهرک‌هایی را که از مارس ۲۰۰۱ به بعد ساخته است تخلیه کند. (خبر شماره ۲۱۲۳۲۹)

خبرگزاری فلسطینی معاً بهمن‌ماه ۹۴ گزارش داد شماری از دیپلمات‌های اتحادیه اروپا بر لزوم توقف تخریب منازل فلسطینی‌ها در کرانه باختری تأکید کردند و تداوم این اقدام را خطری برای صلح در منطقه خواندند. (خبر شماره ۲۱۲۸۳۹)

اتحادیه اروپا در خردادماه ۹۵ بار دیگر بیانیه‌ای مشابه صادر کرد. به گزارش پایگاه خبری فلسطین آنلاین اتحادیه اروپا در این بیانیه از گسترش عملیات تخریب منازل فلسطینی در کرانه باختری و قدس اشغالی انتقاد کرد. (خبر شماره ۲۱۵۶۴۹)

خبرگزاری فلسطینی معاً نیز در مهرماه ۹۵ از صدور بیانیه‌ای تازه از سوی اتحادیه اروپا در محکومیت تصمیم رژیم صهیونیستی در ساخت ۹۸ واحد جدید یهودی‌نشین در کرانه باختری خبر داد. (خبر شماره ۲۱۹۶۷۰)

صدر بیانیه توسط مقام‌های سیاسی اتحادیه به صورت انفرادی و در سطح دیپلمات‌ها نیز پیگیری شده است. پایگاه خبری فلسطین الیوم بهمن‌ماه ۹۴ گزارش داد، انجمن شهرداری‌های کشور ایتالیا طی درخواستی از پائولو جنتیلونی، وزیر امور خارجه این کشور، خواست از مقام‌های صهیونیست بخواهد حفاری در شهر بیت لحم در کرانه باختری و ساخت یک دیوار حائل جدید را در این شهر، که برای زمینه‌سازی توسعه شهرک‌های یهودی‌نشین است، متوقف کند. (خبر شماره ۲۱۲۹۸۵)

دولت فرانسه نیز اندکی بعد بیانیه مشابهی صادر کرد. خبرگزاری فلسطینی معا در فروردین ماه ۹۵ گزارش داد وزارت خارجه فرانسه در این بیانیه از این رژیم خواست در تصمیم خود برای ساخت دیوار در این شهر تجدید نظر کند. (خبر شماره ۲۱۴۲۹۹)

همچنین پایگاه خبری فلسطین الیوم در تیرماه ۹۵ گزارش داد یک هیئت پارلمانی از ایتالیا که در سفری به فلسطین از برخی مناطق کرانه باختری دیدار کرده بود در بازگشت از این سفر از شهرک‌سازی‌ها انتقاد کرد و آن را برخلاف قوانین بین‌الملل دانست. (خبر شماره ۲۱۷۰۴۷)

مردادماه ۹۵ مشاور رئیس‌جمهور چک نیز در دیدار با برخی مقام‌های فلسطینی تصریح کرد موضع کشورش در برابر شهرک‌های یهودی‌نشین همان موضع اتحادیه اروپاست. (خبر شماره ۲۱۷۸۷۵)

روزنامه اکسپرس (Expressen) سوئد در شهریورماه ۹۵ به نقل از آنا کینبرگ، رئیس حزب اپوزیسیون این کشور، نوشت ساخت‌وساز شهرک‌های یهودی‌نشین در کرانه باختری مطلقاً غیرقابل قبول است. (خبر شماره ۲۱۸۷۳۱)

همچنین روزنامه اسرائیلی عاروتص شوا در آبان‌ماه ۹۵ گزارش داد در پی تصویب قانون مقررات (Regulation Law) در اسرائیل که وضعیت شهرک‌های یهودی‌نشین را در کرانه باختری عادی و قانونی اعلام می‌کند، لارس فابورگ اندرسن سفیر اتحادیه اروپا در اسرائیل، این اقدام را محکوم کرد. (خبر شماره ۲۲۰۸۰۲)

خبرگزاری فلسطینی معا در مهرماه ۹۵ گزارش داد دیپلمات‌های اروپایی بر موضع خود در محکومیت ساخت شهرک‌های یهودی‌نشین، حتی در نشستی در شورای امنیت تأکید کردند (خبر شماره ۲۱۹۸۴۴). این نشست در ماه‌های بعد به صدور قطعنامه‌ای علیه این شهرک‌ها منجر شد.

نکته آنکه در بیانیه‌های اعتراضی اتحادیه اروپا از این شهرک‌ها به عنوان مانعی برای صلح یاد می‌شود و نه نقض قوانین بین‌المللی. این رویکرد نیز در چارچوب نوعی برجسته‌سازی قابل توضیح است به این ترتیب که قرار است موضع‌گیری سیاسی آنها به نحوی باشد که چهره بین‌المللی رژیم صهیونیستی خدشه‌دار نشود.

تمرکز بر شهرک‌های یهودی‌نشین در سطح بیانیه‌های دیپلماتیک، صورت‌های دیگری نیز به خود گرفته که یکی از آنها تأکید بر تشکیل کشور فلسطین در مرزهای ۱۹۶۷ میلادی است یعنی در جایی که رژیم صهیونیستی اکنون مشغول شهرک‌سازی است. کشورهای عضو اتحادیه

اروپا در این راستا در سال ۱۳۹۴ یکی بعد از دیگری کشور فلسطین را که قرار است در مرزهای ۱۹۶۷ تشکیل شود به رسمیت شناختند. در فاصله گردآوری داده‌های این تحقیق (اول آبان ۹۴ تا آخر آبان ۹۵)، پارلمان یونان در دی‌ماه ۹۴ قطعنامه‌ای با همین موضوع تصویب کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، این قطعنامه از دولت یونان خواست رویه‌های مناسب را برای به رسمیت شناختن یک کشور فلسطینی به کار گیرد. (خبر شماره ۲۱۱۶۵۲)

اما شاید مهم‌ترین اقدام بیانیه‌ای اتحادیه اروپا در این زمینه در طرح صلح پیشنهادی دولت وقت فرانسه برای حل مسئله فلسطین پدید آمد که اوایل بهمن ماه ۹۴ اعلام شد و مفاد آن بر قطعنامه‌های سازمان ملل درباره شهرک‌های یهودی‌نشین مبتنی بود. به نوعی دولت فرانسه، که زمانی مخالف احساس‌های ضد اسرائیلی بود، خود مدعی مسئله فلسطین شد. البته فرانسه از همین طرح هم در آذرماه ۱۳۹۵ عقب نشست (خبر شماره ۲۱۵۶۸۵). دولت فرانسه همچنین در ابتدا تهدید کرد در صورت شکست خوردن این طرح، کشور فلسطینی در مرزهای ۱۹۶۷ را به رسمیت خواهد شناخت. اقدامی که حتی در صورت وقوع، تأکیدی دیگر بر مسئله شهرک‌های یهودی‌نشین بود. اما این اقدام هیچ‌گاه عملی نشد.

اتحادیه اروپا همچنین گاه‌گاهی با کمک مالی به تشکیلات خودگردان فلسطین (Palestinian Authority) به عنوان موجودیت سیاسی در فلسطین که عهده‌دار تشکیل کشور فلسطین در مرزهای ۱۹۶۷ است و سپس اعلام این کمک‌ها در سطح رسانه‌های جمعی، افکار عمومی مردم را در این اتحادیه به سمت توجه بر مسئله شهرک‌های یهودی‌نشین سوق می‌دهد. روزنامه اسرائیلی *یدیعوت آحارنوت* در دی‌ماه ۹۴ گزارش داد اتحادیه اروپا موافقت کرده است نزدیک به دو میلیون یورو برای توسعه پروژه‌های زیرساخت اجتماعی برای فلسطینیان در کرانه باختری، محل ساخت شهرک‌های یهودی‌نشین ارائه کند. این گزارش همچنین گفت بسته کمک مالی اتحادیه اروپا به تشکیلات خودگردان فلسطین به ۹ میلیون و ۵۰۰ هزار یورو می‌رسد. (خبر شماره ۲۱۲۴۶۰)

اما سیاست اتحادیه اروپا در تمرکز بر مسئله شهرک‌های یهودی‌نشین از طریق چند اقدام عملی نیز پیگیری شده است، یکی از آنها تلاش برای مقابله با باشگاه‌های فوتبال است که توسط شهرک‌نشینان صهیونیست در این شهرک‌های غیرقانونی برپا شده‌اند.

خبرگزاری رویترز در شهریورماه ۹۵ گزارش داد ۶۶ تن از اعضای پارلمان ۷۵۱ نفره اروپا در نامه‌ای خطاب به رئیس فدراسیون جهانی فوتبال، فیفا، خواستار محروم شدن این باشگاه‌ها از حضور در مسابقات بین‌المللی شدند (خبر شماره ۲۱۸۸۴۰). رئیس فیفا نیز ۱۶ مهرماه ۹۵ در گفت‌وگو با خبرگزاری فرانسه اظهار داشت به دنبال قطعنامه‌ای برای غیرقانونی شدن فعالیت این باشگاه‌هاست (خبر شماره ۲۱۹۶۴۸). چند روز بعد در ۲۲ مهرماه ۹۵، پایگاه خبری میدل ایست مانیتور گزارش داد ویلفرید لمکه، مشاور وقت دبیرکل سازمان ملل در امور توسعه ورزش، برای صلح در نامه‌ای به فیفا غیرقانونی بودن این باشگاه‌ها را تأیید کرد (خبر شماره

۲۱۹۷۹۷). اما دو روز بعد، روزنامه اسرائیلی عاروتص شو/ اعلام کرد فیفا تصمیم‌گیری درباره این باشگاه‌ها را به تعویق انداخته است. (خبر شماره ۲۱۹۸۵۵)

اقدام علیه باشگاه‌های فوتبال در شهرک‌های صهیونیستی با هیاهوی فراوان در کشورهای اتحادیه اروپا پیگیری و حتی تجمعی در حمایت از آن در فرانسه برگزار شد (خبر شماره ۲۱۹۷۸۲) اما هیچگاه عملی نشد و فقط تأثیرات رسانه‌ای خود را در جهت اعلام مخالفت ظاهری اتحادیه اروپا علیه برخی سیاست‌های اسرائیل باقی گذاشت.

اقدام عملی دیگر اتحادیه اروپا در تمرکز بر مسئله شهرک‌های یهودی‌نشین حرکت در جهت تحریم کالاهایی است که توسط شرکت‌های صهیونیست در این شهرک‌ها تولید می‌شود. در این راستا، اتحادیه اروپا در آذرماه ۹۴ تصمیم گرفت کالاهای اسرائیلی را که در شهرک‌های یهودی‌نشین تولید می‌شود با برچسب‌گذاری از سایر کالاهای ساخت رژیم صهیونیستی متمایز کند. بر اساس این طرح، بر محصولات ساخت این شهرک‌ها که در بازارهای اروپا عرضه شوند برچسب "ساخت شهرک‌های یهودی" (Made in Israeli Settlements) نصب خواهد شد تا خریداران نسبت به تولید آنها در مناطق اشغالی فلسطینیان در کرانه باختری و قدس اشغالی آگاه باشند (خبر شماره ۲۲۱۰۷۳). پس از تصویب این طرح، نهادهای مختلف اروپایی یکی بعد از دیگری اقدام به نصب این برچسب‌ها روی محصولات ساخت شهرک‌های یهودی‌نشین کردند.

روزنامه اسرائیلی عاروتص شو/ در تیرماه ۹۵ گزارش داد شورای شهر باندی واقع در ۱۰ کیلومتری پاریس اعلام کرد از این پس محصولات تولیدی شهرک‌های یهودی‌نشین را تحریم و روی آنها برچسب شناسایی خواهد زد (خبر شماره ۲۱۶۷۲۳). شورای شهر ابوری ورسن فرانسه نیز در آبان‌ماه ۹۵ اقدام به برچسب‌گذاری را تصویب کرد. (خبر شماره ۲۲۰۱۴۱)

روزنامه اسرائیلی یدیعوت آحارنوت در شهریورماه ۹۵ گزارش داد شرکت هواپیمایی بروکسل بلژیک از این پس حلوی تولیدشده در شهرک‌های یهودی‌نشین را به مسافران خود ارائه نخواهد داد. (خبر شماره ۲۱۸۴۸۱).
و در نهایت، سیاست تمرکز بر شهرک‌های یهودی‌نشین از طریق تقدیر از شخصیت‌هایی صورت می‌گیرد که به نحوی در رسانه‌ها علیه این شهرک‌ها موضع‌گیری می‌کنند.

روزنامه اسرائیلی عاروتص شو/ در دی‌ماه ۹۴ گزارش داد دولت سوئد از گیدون لوی، روزنامه‌نگار روزنامه اسرائیلی هاآرتص، که در مقاله‌ها و یادداشت‌های خود مخالف اقدام‌های دولت اسرائیل در کرانه باختری و سیاست شهرک‌سازی است تقدیر کرد و جایزه ملی سوئد موسوم به اولف پالمه سوئد را به ارزش ۷۵ هزار دلار به وی اعطا نمود. (خبر شماره ۲۱۲۰۴۰)

اما روی دیگر برجسته‌سازی اتحادیه اروپا در رسانه و سیاست، برخورد با رفتارها و موضع‌گیری‌هایی است که مخالفان رژیم صهیونیستی خارج از محدوده مخالفت با شهرک‌های یهودی‌نشین صورت می‌دهند و بر خلاف سیاست کلی اتحادیه اروپا، کلیت موجودیت اسرائیل را موجودیتی ناقص و متخلف هدف می‌گیرد.

روزنامه اسرائیلی *عاروتص* شوا در دی ماه ۹۴ گزارش داد یک دانشجوی کوییتی به نام امیره جمعه پس از انتشار مطلبی ضد اسرائیلی در فیس‌بوک از دانشگاه علوم پو (Sciences po) در پاریس اخراج شد. این دانشجوی ۲۰ ساله در یک بحث آنلاین با یک دانشجوی اسرائیلی نوشته بود: «شما (اسرائیلی‌ها) به هیچ جا در دنیا تعلق ندارید؛ به همین دلیل است که شما مانند تفاله و افرادی ترسو هستید و علیه همه دنیا تبعیض قائل می‌شوید. تقصیر خود را برگردن فلسطینیان مظلوم نیندازید.» (خبر شماره ۲۱۲۳۱۱)

روزنامه *لیبراسیون* فرانسه در فروردین ماه ۹۵ گزارش داد دو تن از فعالان جنبش تحریم اسرائیل از سوی دادگاهی فرانسوی به اتهام تبلیغات ضد اسرائیلی به پرداخت جریمه‌ای به مبلغ ۳۴۰۰ دلار محکوم شدند. این محکومیت بعد از آن صادر شد که اعضای این جنبش در فرانسه در شبکه‌های اجتماعی، ارتش رژیم صهیونیستی را به نازی‌های آلمان تشبیه کردند و نوشتند: «نازی‌ها و اسرائیلی‌ها دو روی یک سکه هستند.» (خبر شماره ۲۱۴۳۷۱)

شبکه پرس‌تی‌وی در اردیبهشت ماه ۹۵ گزارش داد یک نماینده حزب کارگر انگلیس از شهر برادفورد به نام نازشاه که دستیار جان مک دائل، وزیر خزانه داری دولت سایه در انگلیس بود، به خاطر بیان اظهارات ضد اسرائیلی مجبور به استعفا شد. وی طرحی را در شبکه‌های اجتماعی منتشر کرده بود که نشان می‌داد نقشه اسرائیل روی نقشه آمریکا قرار گرفته و روی آن نوشته شده است مشکل حل شد. در زیر این طرح نوشته بود انتقال اسرائیل به آمریکا راه حل درگیری اسرائیل و فلسطین است» و به مردم فلسطین امکان می‌دهد زندگی و سرزمین خود را پس بگیرند. نازشاه همچنین گفته بود هزینه این انتقال از هزینه سه سال کمک نظامی آمریکا به رژیم صهیونیستی کمتر است. (خبر شماره ۲۱۴۹۶۹)

روزنامه اسرائیلی *جرزالیم پست* در اردیبهشت ماه ۹۵ گزارش داد حزب کار انگلیس یکی دیگر از اعضای بلندپایه خود به نام مصبر علی را به خاطر اظهار نظرهای ضد اسرائیلی در فضای مجازی از سمت خود تعلیق کرد. وی در پیامی در توئیتر با اشاره به بمب‌گذاری‌های گروه تروریستی داعش در آنکارا پایتخت ترکیه، رژیم صهیونیستی را پشت پرده این اتفاقات دانسته بود. (خبر شماره ۲۱۵۳۶۵)

همین روزنامه اسرائیلی در تیرماه ۹۵ گزارش داد شرکت بزرگ آلمانی هاسکو یکی از مدیران خود را به دلیل انتقاد از این رژیم در فیس‌بوک اخراج کرد. وی عکسی را به مدت یک سال در صفحه شخصی خود در فیس‌بوک به نمایش گذاشته بود که حاوی انتقاد شدید از سیاست‌های رژیم صهیونیستی علیه فلسطینیان بود. (خبر شماره ۲۱۶۸۸۶)

روزنامه *جرزالیم پست* در مردادماه ۹۵ گزارش داد دانشگاه علم و هنر برلین در آلمان یک سمینار آموزشی را که در آن اسرائیل به سرقت اعضای بدن فلسطینیان متهم و همچنین رژیمی حامی سیستم نژادپرستانه آپارتاید معرفی می‌شد لغو کرده است. (خبر شماره ۲۱۷۴۵۰)

سایت خبری جوییش ژورنال (Jewishjournal) در شهریورماه ۹۵ گزارش داد یکی از مشاوران دولت بلژیک به نام یوسف کوبو که در اظهاراتی اسرائیل را به نازی‌های آلمان و گروه تروریستی داعش تشبیه کرده بود مجبور به استعفا شد. این مقام بلژیکی با انتشار مطالبی در فیس‌بوک تصریح کرده بود «اسرائیل مانند نازی‌های مدرن است». وی همچنین اسرائیل را «دوقلوی همسان گروه تروریستی داعش» نامیده بود. کوبو با انتشار کاریکاتوری که اسرائیل را در حال بریدن گلوی نوار غزه نشان می‌داد، اقدام‌های رژیم صهیونیستی را در جنگ ۵۱ روزه در تابستان ۲۰۱۴ به اقدامات داعش تشبیه کرده بود. وی همچنین در کلیبی از نظامیان صهیونیست با عنوان «نازی‌های قرن ۲۱» یاد کرده بود. (خبر شماره ۲۱۸۷۵۶)

روزنامه اسرائیلی جرزالیم پست مهرماه ۹۵ گزارش داد بانک ایرلند، حساب‌های «پوش همبستگی با فلسطین» (Palestine Solidarity Campaign) در این کشور را مسدود کرده است. این پوش مردمی در پایگاه اینترنتی خود نوشته بود از آگاهی‌بخشی برای افشا نمودن چهره رژیم صهیونیستی در بازار جهانی الماس حمایت می‌کند. (خبر شماره ۲۱۹۵۵۱)

روزنامه انگلیسی جوییش تلگراف (Jewishtelegraph) نیز در آبان‌ماه ۹۵ گزارش داد یک نماینده پارلمان انگلیس و عضو مجلس اعیان این کشور، به نام جنی تانگ به خاطر برخی اظهارنظرها علیه رژیم صهیونیستی از سمت خود در حزب لیبرال دموکرات انگلیس برکنار شد. این برکناری پس از آن اتفاق افتاد که وی با برگزاری نشستی در مجلس اعیان از اعلامیه بالفور (۱۹۱۷) که طی آن انگلیس به تأسیس اسرائیل در سرزمین فلسطین چراغ سبز نشان داد، شدیداً انتقاد کرد. این مقام ارشد انگلیسی در سال ۲۰۰۶ نیز تصریح کرده بود «لابی اسرائیل چنگال خود را بر جهان غرب انداخته است و من فکر می‌کنم این چنگال در حزب ما نیز وجود دارد». (خبر شماره ۲۲۰۲۶۹)

مجموع این اقدام‌های دول اروپایی علیه مواضع جنبش تحریم را رسانه‌های جمعی اروپا پوشش داده‌اند. این رفتار را مقایسه کنید با عدم پوشش احساس‌های ضد اسرائیلی مردم این اتحادیه و از آن بالاتر اقدام‌های ضد اسرائیلی جنبش تحریم. به این ترتیب، وجه دیگر برجسته‌سازی در مقابله با جنبش تحریم اسرائیل در نوع پوشش رسانه‌ای در برابر تحولات مرتبط با جنبش تحریم و احساسات ضد اسرائیلی از یک سو و اقدامات دول اروپایی در برابر آن ظاهر می‌شود.

نتیجه‌گیری

این مطالعه موردی نشان داد چگونه دول اتحادیه اروپا با اجرای نوعی ساز و کار برجسته‌سازی در عرصه رسانه جمعی و سیاست‌های حاکمیتی تلاش می‌کنند ضمن پیگیری سیاست‌های کلان این اتحادیه و رعایت ظاهری الزامات دموکراسی، احساس‌های ضد اسرائیلی مردم اروپا را مهار و با اقدام‌های جنبش تحریم اسرائیل در کشورهای این اتحادیه مقابله کنند.

این برجسته‌سازی دو وجه مختلف دارد که همدیگر را تکمیل می‌کند. آنها از یک سو تلاش کرده‌اند با مدیریت فضای رسانه‌ای توجه مردم اروپا را از مسئله اصلی مقابله با رژیم صهیونیستی به عنوان موجودیتی ناقض عرف بین‌الملل به مسئله‌ای فرعی با عنوان شهرک‌های یهودی‌نشین اسرائیل در مناطق فلسطینی‌نشین منحرف کنند و با محکوم کردن توسعه این شهرک‌ها، ضمن رعایت سیاست‌های حمایتی این اتحادیه در برابر این رژیم، چهره‌ای به ظاهر ضد اسرائیلی به خود بگیرند. از سوی دیگر، با رفتارها و موضع‌گیری‌هایی که مخالفان این رژیم خارج از این رویه در کشورهای عضو صورت می‌دهند برخورد کنند.

این برجسته‌سازی با تمرکز بر شهرک‌های غیر قانونی یهودی‌نشین اسرائیل در سرزمین‌های اشغال شده و با برنامه‌هایی چون صدور بیانیه محکومیت هرازچندگاهی علیه توسعه شهرک‌های یهودی‌نشین، پیگیری محرومیت باشگاه‌های فوتبال اسرائیلی ساکن در این شهرک‌ها و برچسب‌زدن روی محصولات تولیدشده این شهرک‌ها که در سوپرمارکت‌های این اتحادیه عرضه می‌شود پیگیری شده است و هدف از آن انحراف احساسات ضد اسرائیلی در اتحادیه اروپا از موجودیتی به نام اسرائیل ناقض مقررات بین‌الملل به شهرک‌های غیر قانونی اسرائیل و مهار این احساسات است به نحوی که با سیاست‌های این اتحادیه در روابط با این رژیم اشغالگر همخوانی داشته باشد.

وجه دیگر این برجسته‌سازی در اقدام‌هایی ظهور می‌کند که علیه حرکت‌های خارج از این دایره صورت می‌گیرد. مثلاً همزمان با انتشار اخبار مربوط به اقدام‌های دولتی این اتحادیه علیه شهرک‌های یهودی‌نشین در سطح رسانه‌های جمعی، سیاست‌هایی برای برخورد با هرگونه رفتارهایی اتخاذ می‌شود که خارج از این چارچوب عمل کنند. برای مثال با هرگونه رفتار یا موضع‌گیری علیه رژیم صهیونیستی در سطح دانشگاهی، سیاسی و تجاری در کشورهای این اتحادیه برخوردی مستقیم و احیاناً خشن صورت می‌گیرد.

درک این ساز و کار کمک می‌کند ماهیت اقدام‌های اتحادیه اروپا را در عرصه سیاست خارجی بهتر بشناسیم و ضمن شناخت واقعیت‌های موجود در جامعه اروپایی موضوع مطلوب‌تری را در عرصه دیپلماسی اتخاذ کنیم. درک این ساز و کار همچنین می‌تواند در عرصه مدیریت رسانه به بهبود محتوای رسانه‌ای کمک کند. به این ترتیب، مدیران رسانه ماهیت حقیقی موضوع خارجی کشورهای اروپایی را بهتر تشخیص دهند و در تنظیم پوشش رسانه‌ای خود آن را لحاظ کنند.

پی‌نوشت‌ها

۱. هنگام گردآوری داده‌ها این احتمال وجود داشت که برخی اخبار مرتبط، در نتیجه جست‌وجوی مبتنی بر کلیدواژه از دست برود. چون احتمال بود خبری باشد که لزوماً کلیدواژه‌های مرتبط در آن نباشد، اما با سؤال این مقاله در ارتباط باشد. برای پیشگیری از این احتمال، با جست‌وجوی چشمی و صفحه به صفحه، گزارش‌های خبری مرتبط با داده‌های این تحقیق گردآوری شد. یعنی به نوعی تمام‌خوانی شد.

۲. با این حال مرکز ملی تئاتر نروژ بعداً مدعی شد باتروژ سینتر که هنرپیشه مشهوری در نروژ است سخنگوی این مرکز نبوده است.

منابع

- Baran, Stanely J. & Dennis K. Davis (2012), Mass Communication Theory: Foundations, Ferment and Future. Boston: Wadsworth Cengage Learning (sixth ed).
- BDS Movement. URL available at <https://bdsmovement.net>; accessed at Aug 4, 2016.
- Friends of Israel (2014), ADDED VALUE: Israel's Strategic Worth to the European Union and its Member states ;URL at <http://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2014/02/HJS-FOI-Israels-Strategic-Worth.pdf>; accessed at Jan 12, 2017.
- Lippmann, Walter (1998), Public Opinion (With a new introduction by Michael Curtis) New Brunswick: Transaction Publishers.
- Oldendick, Robert (2017), The Role of Public Opinion in Policy and Practice ; URL available at ipspr.sc.edu/ejournal/assets/Public%20Opinion%20-%20Oldendick.pdf; accessed at Jan 12, 2017.
- Zunes, Stephen (2016), The Israel Lobby: How Powerful is it Really? URL available at <https://web.archive.org/web/20060516223818/http://www.fpif.org/fpif.txt/3270>; accessed at Aug 4, 2016
- www.qodsna.com. اخبار خبرگزاری قدس (قدسنا) به نشانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شرویش گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی